МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ОНУ імені І. І. Мечникова

Голова Вченої ради _____Вячеслав ТРУБА
(протокол № ___ від ___ червня 2026 р.)
(наказ № ___ від ___ червня 2026 р.)

ПРОГРАМА
КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Соціальні послуги. Управління системою: визначення потреб, планування, фінансування, соціальне замовлення

рівень освіти: освіта дорослих (післядипломна освіта)
галузі знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування

Одеса
2026

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

програми підвищення кваліфікації

«Соціальні послуги. Управління системою: визначення потреб, планування, фінансування, соціальне замовлення»

РОЗРОБНИКИ:

Лариса ДУНАЄВА, докт.політ.наук, професор кафедри соціальної роботи

Ірина СИДУН, канд. іст. наук, доцент кафедри соціальної роботи

Тетяна ХЛІВНЮК, канд.політ.наук, доцент завідувач кафедри соціальної роботи

РЕКОМЕНДОВАНО

Кафедрою соціальної роботи

протокол № 9 від « 28 » травня 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Тетяна ХЛІВНЮК

СХВАЛЕНО:

навчально-методичною комісією

Факультету психології та соціальної роботи

протокол № 6 від « 11 » червня 2026 р.

Голова НМК Факультету психології та соціальної роботи _____ Ірина СИДУН

Вченою радою факультету психології та соціальної роботи

ОНУ імені І. І. Мечникова

Протокол № 6 від « 17 » червня 2026 р.

Голова Вченої ради Ф П С Р _____ Лариса ДУНАЄВА

Науково-методичною радою ОНУ імені І. І. Мечникова

Протокол № 3 від «18» червня 2026 р.

Голова НМР ОНУ імені І. І. Мечникова _____ Майя НІКОЛАЄВА

Обсяг програми	90 год / 3 кредити ЄКТС Програма підвищення кваліфікації передбачає такі форми роботи: лекції (14 год.), практичні заняття (14 год.), самостійна робота (60 год.), атестація у вигляді заліку (2 год.).
Форма підвищення кваліфікації	Очна та змішана
Мета	Мета курсу підвищення кваліфікації фахівців соціальної сфери полягає у покращені професійної компетентності слухачів щодо ефективного здійснення управлінської діяльності, аналізу потреб населення, планування розвитку мережі соціальних послуг, забезпечення їх фінансування, тощо. Програма спрямована на розвиток навичок, які можуть бути безпосередньо застосовані у професійній діяльності для підвищення ефективності управління системою соціальних послуг, оптимізації ресурсів і підвищення якості обслуговування населення.
Завдання	- сформувати та поглибити знання слухачів щодо сучасних підходів і моделей управління у сфері соціальних послуг на державному та місцевому рівнях; - розвинути професійні компетентності з аналізу соціально-демографічних характеристик населення та визначення актуальних і перспективних потреб різних цільових груп; - навчити слухачів застосовувати інструменти стратегічного та оперативного планування розвитку мережі соціальних послуг відповідно до потреб громади; - сприяти оволодінню методами обґрунтування, планування та залучення фінансових ресурсів для забезпечення сталого функціонування соціальних послуг; - розвинути навички ефективного використання наявних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріально-технічних) з метою оптимізації діяльності соціальних установ; - підвищити здатність слухачів до моніторингу та оцінювання якості й результативності соціальних послуг, упровадження механізмів контролю та вдосконалення сервісів; - сформувати практичні вміння прийняття управлінських рішень на основі аналізу даних, нормативно-правових актів та кращих практик у соціальній сфері. - сприяти розвитку навичок міжвідомчої взаємодії, партнерства з громадськими організаціями та залучення громади до розвитку системи соціальних послуг; - забезпечити інтеграцію набутих знань і навичок у повсякденну професійну діяльність слухачів з метою підвищення якості соціального обслуговування населення.
Напрями	Управління системою соціальних послуг Аналіз потреб населення та оцінка соціальних ризиків Планування та розвиток мережі соціальних послуг Фінансове забезпечення та економіка соціальних послуг Інновації та цифрові інструменти у соціальній сфері Міжвідомча взаємодія та партнерство

Перелік компетентностей, які вдосконалюються	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість Спеціальних фахових (СК): СК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи; СК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства. СК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг; СК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень; СК12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства. СК13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві. СК14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи. СК17. Здатність до використання професійно- профільованих знань у забезпеченні посередництва між різними суспільними й державними структурами та клієнтами
Очікувані результати	**знання:** - сучасні підходи, моделі та принципи управління у сфері соціальних послуг на державному та місцевому рівнях; - нормативно-правову базу, що регулює надання соціальних послуг, та механізми її практичного застосування; - соціально-демографічні характеристики населення і методи визначення актуальних та перспективних потреб різних цільових груп; - основи стратегічного й оперативного планування розвитку мережі соціальних послуг у територіальних громадах; - джерела фінансування соціальних послуг, підходи до фінансового планування та забезпечення їх сталості; - методи моніторингу та оцінювання якості й результативності соціальних послуг; - кращі практики міжвідомчої взаємодії та партнерства з громадськими й недержавними організаціями у соціальній сфері. **вміння:** - аналізувати соціально-демографічну ситуацію в громаді та визначати потреби різних категорій населення; - застосовувати інструменти стратегічного й оперативного

	планування для розвитку та оптимізації мережі соціальних послуг; - обґрунтовувати управлінські рішення на основі аналізу даних, законодавства та доказових практик; - планувати, залучати та ефективно використовувати фінансові, кадрові й матеріально-технічні ресурси соціальних установ; - здійснювати моніторинг і оцінювання якості та ефективності соціальних послуг, розробляти пропозиції щодо їх удосконалення; - організовувати та підтримувати міжвідомчу взаємодію, партнерство з громадськими організаціями та залучення громади; - інтегрувати набуті знання і навички у щоденну професійну діяльність з метою підвищення якості соціального обслуговування населення.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка
Місце виконання програми	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова – очна форма – місце проведення: м. Одеса, вул. Змієнко Всеволода, 2, наявні захисні споруди цивільного захисту, гуртожиток (за потреби), забезпечено доступність для осіб з інвалідністю/особливими освітніми потребами) до навчального корпусу; – дистанційна/змішана – навчання відбувається на основі публічних сервісів відеоконференцій Zoom та засобів їх інтеграції з Google Classroom (Гугл Клас). У системі Google Classroom (Гугл Клас) будуть розміщені навчальні матеріали, посилання на нормативно-правову базу, додаткову літературу, завдання для поточного і підсумкового контролю.
Мінімальна та максимальна кількість осіб в групі	15-20 слухачів

2. Зміст курсу підвищення кваліфікації

Змістовий модуль 1. Особливості управління в соціальній сфері

Тема 1. Система управління соціальною сферою України: сутність та механізми

1. Поняття та зміст соціального управління.
2. Методи управління в системі соціальної роботи.
3. Соціально-управлінські практики в системі управління соціальною роботою в Україні.
4. Нормативно-правовий механізм державного управління системою надання соціальних послуг.
5. Організаційний механізм державного управління системою надання соціальних послуг.
6. Інструменти організаційного механізму державного управління системою надання соціальних послуг.
7. Управління якістю надання соціальних послуг.
8. Інформаційний механізм державного управління системою надання соціальних послуг.

Тема 2. Визначення потреб населення у соціальних послугах

1. Порядок визначення потреб населення територіальної громади у соціальних послугах.
2. Мета та ключові засади визначення потреб населення територіальної громади у соціальних послугах.
3. Етапи визначення потреб населення у соціальних послугах.
4. Збір кількісних та якісних даних для визначення потреб населення.
5. Типи даних та методи їх збору.

Тема 3. Визначення потреб населення у соціальних послугах у разі введення надзвичайного або воєнного стану

1. Визначення потреб населення у соціальних послугах в особливий період.
2. Аналіз статистичних, адміністративних даних та документів.
3. Соціальне дослідження: збір даних про потреби мешканців громади.
4. Оцінювання організаційної спроможності громади.
5. Підготовка звіту за результатами визначення потреб населення.

Змістовий модуль 2. Планування та бюджетування в управлінні соціальною сферою

Тема 4. Планування розвитку соціальних послуг

1. Середньострокове планування та забезпечення розвитку і надання соціальних послуг.
2. Застосування середньострокового планування.
3. Основні стадії розроблення та виконання місцевих цільових програм.
4. Структура місцевої цільової програми.

Тема 5. Стратегічне планування розвитку соціальних послуг в територіальній громаді

1. Стратегія розвитку соціальних послуг в територіальній громаді.
2. Особливості розроблення стратегії розвитку територіальної громади.
3. Стратегічні документи ОТГ.
4. Мета та завдання стратегії територіальної громади.
5. Структура та складові комплексної стратегії ОТГ.
6. Кращі практики розробки стратегії розвитку соціальних послуг.

Тема 6. Джерела фінансування соціальних послуг

1. Місцеві бюджети у системі джерел фінансування соціальних послуг.
2. Узгодженість видатків бюджету на соціальні послуги з стратегією розвитку територіальної громади.
3. Середньострокове бюджетне планування надання соціальних послуг.
4. Підготовка проєкту місцевого бюджету.
5. Врахування державних стандартів надання соціальних послуг при плануванні бюджетних видатків.
6. Планування видатків бюджету на надання соціальних послуг комунальними та недержавними надавачами.
7. Гендерно орієнтований підхід у плануванні та здійсненні бюджетних видатків на соціальні послуги.
8. Особливості фінансування соціальних послуг в умовах надзвичайного або воєнного стану.

Тема 7. Соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг.

1. Визначення термінів та понять.
2. Правове рулювання соціального замовлення в сфері надання соціальних послуг.
3. Об’єкти та суб’єкти соціального замовлення в сфері надання соціальних послуг.
4. Порядок підготовки соціального замовлення.
5. Фінансування та проведення конкурсів соціального замовлення.
6. Організація виконання соціального замовлення.

3. Структура програми підвищення кваліфікації

Теми / Години	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи	Разом
Змістовий модуль 1. Особливості управління в соціальній сфері					
1. Система управління соціальною сферою України: сутність та механізми	2	2	6		10
2. Визначення потреб населення у соціальних послугах	2	2	9		13
3. Визначення потреб населення у соціальних послугах у разі введення надзвичайного або воєнного стану	2	2	9	1	14
Змістовий модуль 2. Планування та бюджетування в управлінні соціальною сферою					
4. Планування розвитку соціальних послуг	2	2	9		13
5. Стратегічне планування розвитку соціальних послуг в територіальній громаді	2	2	9		13
6. Джерела фінансування соціальних послуг	2	2	9		13
7. Соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг	2	2	9	1	14
Разом по програмі	14	14	60	2	90

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг годин
1.	Система управління соціальною сферою України: сутність та механізми (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
2.	Визначення потреб населення у соціальних послугах (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
3.	Визначення потреб населення у соціальних послугах у разі введення надзвичайного або воєнного стану (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
4.	Планування розвитку соціальних послуг (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
5.	Стратегічне планування розвитку соціальних послуг в територіальній громаді (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
6.	Джерела фінансування соціальних послуг (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
7.	Соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг (розбір кейсів за темою та виконання практичних завдань)	2
Усього		**14**

5. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

– словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, обговорення, дискусія;

– наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація;

– методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, вправи, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та виконання індивідуальних завдань: складання реферату та підготовку презентацій та практичні завдання).

Форма атестації у вигляді заліку (комп'ютерне тестування). Слухач повинен обов'язково скласти тестування.

6. Питання для атестації

1. Поняття та зміст соціального управління.
2. Методи управління в системі соціальної роботи.
3. Соціально-управлінські практики в системі управління соціальною роботою в Україні.
4. Нормативно-правовий механізм державного управління системою надання соціальних послуг.
5. Організаційний механізм державного управління системою надання соціальних послуг.
6. Інструменти організаційного механізму державного управління системою надання соціальних послуг.
7. Управління якістю надання соціальних послуг.
8. Інформаційний механізм державного управління системою надання соціальних послуг.
9. Порядок визначення потреб населення територіальної громади у соціальних послугах.
10. Мета та ключові засади визначення потреб населення територіальної громади у соціальних послугах.
11. Етапи визначення потреб населення у соціальних послугах.
12. Збір кількісних та якісних даних для визначення потреб населення.
13. Типи даних та методи їх збору для визначення потреб.
14. Визначення потреб населення у соціальних послугах в особливий період.
15. Аналіз статистичних, адміністративних даних та документів в період надзвичайного стану.
16. Соціальне дослідження: збір даних про потреби мешканців громади.
17. Оцінювання організаційної спроможності громади.
18. Підготовка звіту за результатами визначення потреб населення.
19. Середньострокове планування та забезпечення розвитку і надання соціальних послуг.
20. Застосування середньострокового планування.
21. Основні стадії розроблення та виконання місцевих цільових програм.
22. Структура місцевої цільової програми.
23. Стратегія розвитку соціальних послуг в територіальній громаді.
24. Особливості розроблення стратегії розвитку територіальної громади.
25. Стратегічні документи ОТГ.
26. Мета та завдання стратегії територіальної громади.
27. Структура та складові комплексної стратегії ОТГ.
28. Кращі практики розробки стратегії розвитку соціальних послуг.
29. Місцеві бюджети у системі джерел фінансування соціальних послуг.

30. Узгодженість видатків бюджету на соціальні послуги з стратегією розвитку територіальної громади.
31. Середньострокове бюджетне планування надання соціальних послуг.
32. Підготовка проєкту місцевого бюджету.
33. Врахування державних стандартів надання соціальних послуг при плануванні бюджетних видатків.
34. Планування видатків бюджету на надання соціальних послуг комунальними та недержавними надавачами.
35. Гендерно орієнтований підхід у плануванні та здійсненні бюджетних видатків на соціальні послуги.
36. Особливості фінансування соціальних послуг в умовах надзвичайного або воєнного стану.
37. Визначення термінів та понять щодо соціального замовлення.
38. Правове рулювання соціального замовлення в сфері надання соціальних послуг.
39. Об'єкти та суб'єкти соціального замовлення в сфері надання соціальних послуг.
40. Порядок підготовки соціального замовлення.
41. Фінансування та проведення конкурсів соціального замовлення.
42. Організація виконання соціального замовлення.

7. Рекомендована література

Основна

1. Грабовенко Н. Особливості стратегічних комунікацій в епоху цифровізації та розвиток нових медіаінструментів у публічному управлінні. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. №1. 2023. С. 14-19. URL: https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/276
2. Дубич К. В. Публічне управління системою надання адміністративних соціальних послуг у сфері соціального захисту населення України. *Економіка та держава.* Вип. 3(15). 2020. С. 34-39.
3. Ісаченко В. Механізми управління системою комунікативної діяльності в соціальній роботі. *Соціальна робота та соціальна освіта.* Вип. 2(5). 2020. С. 5-12.
4. Куропась І. Комунікаційна стратегія громади: тренд чи необхідність? *Громадський простір.* 13. 04. 2020. URL: https://www.prostir.ua/?library=komunikatsijna-stratehiya-hromady-trend-chy-neobhidnist
5. Николаєва В. І. Європейський досвід управління розвитком системи соціальної роботи : навчально-методичний посібник. Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. 126 с.
6. Попович В., Новак Т. Соціально-управлінські практики в системі управління соціальною роботою : постановка проблеми. *Ввічливість. Humanitas*. Вип. 1. 2022. С. 101–108.

Додаткова

7. Дубич К. В. Інформаційне забезпечення системи надання соціальних послуг в Україні: сучасний стан і напрями удосконалення. *Інвестиції : практика та досвід.* Вип. 2. 2015. С.112-117.

8. Меленко О. С. Стратегічні комунікації і комунікативні стратегії : еволюція співвідношення. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2. 2023. С. 696-701.
9. Меленко О. С. Стратегічні комунікації : до визначення поняття. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. № 64. 2023. С. 42-51.
10. Сивак Т. В. Система стратегічних комунікацій у публічному управлінні. *Публічне управління і адміністрування в Україні.* Вип. 6. 2018. С. 28-33.
11. Сивак Т. Теоретичний аналіз сутності поняття «Стратегічні комунікації» в публічному управлінні. *Теорія та історія державного управління.* № 3(75). 2018. С. 36-42. URL: https://www.researchgate.net/publication/348189933_Teoreticnij_analiz_sutnosti_ponatta_strategicni_komunikacii_v_publicnomu_upravlinni
12. Сидун І.В. Стратегічні комунікації в соціальному управлінні в період війни. *Україна в умовах російської агресії : уроки сьогодення та прогнози майбутнього : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (XXX VIII Харків. політол. читань).* м. Харків, 27 груд. 2024 р. Харків : Право, 2025. С. 57-59.
13. Сидун І. В. Транскультурні аспекти стратегічних комунікацій в управлінні територіальною громадою. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2025. №4. С. 113-119. URL: http://socped.luguniv.edu.ua/index.php/socped/article/view/157
14. Сидун І. В. Інструменти міжкультурної комунікації в соціальному управлінні територіальною громадою. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2026. №1. С. 82-87. URL: https://socped.luguniv.edu.ua/index.php/socped/article/view/179
15. Сидун І. В. Соціальна реклама як ефективний інструмент стратегічних комунікацій та управління в громаді. *Ввічливість.* №1. 2026. С. 241-246. URL: https://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/article/view/3593

Електронні інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/
2. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. URL: http://lib.onu.edu.ua/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/
4. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua/
5. Сидун Ірина Володимирівна. Наукові публікації. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_updates&hl=ru&user=vvGUd1kAAAAJ